

כולם השמיעו וכתבו כבר את כל מה שיהיה עם ליבם על טאגו אחרון בפאריס. התוכחה אם החמאה היא תוצרת תנובה או ברובנד, החליטו שבעצם לא היתה סיבה לכל המהומה, כי הרי בבית עושים דברים הרבה יותר נועזים מאשר בסרט. אבל אוי ואבוי אם לא ראית את הסאטנגו, ולא תוכל גם אתה להיות מתוודע כמובטל וכל יודע. ביום הששי הבא, בין חבריך. לכן ניצבים תורים ענקיים לפני הקופה, ופרנסת הספרים אינה מקר פחה.

מאחר והשיחות על מוצרי החלב והריי קוד הארגנטיני ודאי לא יוכלו להימשך עד אין סוף, הנה עוד כמה נקודות בסרט. אולי פחות סנסציוניות, המוכיחות שברר טולרו ברטולוצ'י בן ה-34, במאי הסרט, הוא לא רק סקאנדליסט, אלא איש קול-נוע היודע היטב את מה שהוא עושה.

למשל, ענין הגיל. הכל יודעים כבר שהסרט מפגיש נציגים של שני דורות שונים, האחד שידע את מלחמת ספרד ואת הילטר ואת המשבר הכלכלי באמריקה ואת כל שאר הצרות, והשני שבקושי זוכר את מלחמת אלג'יר. אולם מעטים שמים לב לכך שבעצם יש גם דור שלישי בענין. הנציגה הראשונה שלו היא האשה הרחוצת את שיניה התותבות בכיור של בית-קפה ומעוררת את סלידתה של הבר-חורה הצעירה. הנציגה השנייה היא חותנתו של גיבור הסרט, המגיעה ללווית בתה עם כל תשישי הקבורה כשהם מסר דרים בסדר מופתי, ואימת השמיים והכנסיה מטילה עליה צל ארוך. ואילו השלישית היא המשרתת של הרי הנערה, אולימפיה, חרוצה, נאמנה וגזענית, המגידירה כ"כלב טוב" כלב שמגרש עניים ומלקק עשירים, ומהווה לגבי ברטולוצ'י השמאלני את הסמל של אותו פרולטריון אשר העבדות נכנסה לעצמותיו ולעולם לא יגיע למהפכה המיוחלת. אפשר למצוא כאן אפילו הצצה נוספת הצידה, אל בני גילו של הגיבור — וה'

בראנדו ב"טאגו אחרון בפאריס" חמאה תוצרת "תנובה"?

כונה היא לאם הנערה, המחבת את מגפי בעלה המנוח. קולונל שנהרג באל-ג'יר, ומפרפרת מרוב הגאווה מינית; או, למאהב של האשה שהתאבדה, הרוחץ שערותיו בקפדנות, שומר על גיורתו, וגוזר קטעי עתונים בעבודת סיופוס המודגשת עוד יותר על ידי תמונת אלברט קאמיס המתנוססת על הקיר.

לא שבני גילו של ברטולוצ'י זוכים לטיפול אוהד יותר. הבמאי הצעיר, זה העומד לשאת את הנערה, רואה את החיים אך ורק דרך עדשות של מצלמה, הוא מדבר אל המקרופון יותר מאשר לבחירת ליבו, והי בתוך מיתולוגיה קולנועית, אפילו כאשר הוא מציע לה נישואין.

להתפוצץ

נוצחוק

לילה באופרה (תכלת, תל-אביב, ארצות-הברית) — מישו כתב פעם שאת האחים מארקס אפשר לקבל או לא לקבל, אבל מוטב לא לנסות לנתח את מה שהם עושים. סוג הקומדיה שהם הביאו לקולנוע הוא כליכך מטורף, חסר היגיון ובלתי צפוי, שכל מנתח רציני עשוי לצאת מדעתו לפני שיגיע למסקנה כלשהי.

ואם נאמר הדבר על האחים מארקס בדרך-כלל, על אחת כמה וכמה נכון הדבר בקשר ל"לילה באופרה", אחד מסרטיהם המוצלחים ביותר. למרות 38 שנים שחלפו מאז ראה הסרט אור לראשונה, הוא ממשיך להיות עד עצם היום הזה דוגמה ומופת מיוחדת במינה, למה שהצליחה הוליווד לעשות בשטח הקומדיה. אם יש המשך למכוניות המטרופולטניות ולעונות הקרם של מק סנט, אלה הם ללא ספק האחים מארקס.

העלילה, אינה חשובה ביותר, מאחר והיא נועדה בעיקר לשמש קרש קפיצה קבוע לבדיחותיהם של גרושו, צ'יקו והארפו. כרגיל, גרושו הוא איש העסקים הלא-יוצא, המבטיח להכניס גברת רבת אמצעים לחברה הגבוהה ומסיים בכך שהוא מכריח אותה לתמוך בהצגת אופרה ובזמר בלתי ידוע; צ'יקו הוא הפטפטן בעל המיבט האיטלקי, המנסה לסדר חלקיקות את כל העולם ובקושי מצליח לשכנע את עצמו; והארפו אינו מוציא הגה מן הפה, אבל בפאתו המקורזלת ובפניו הקונדסים מטיל את כל סביבתו ממהומה אחת לשנייה.

הדיאלוגים שונים ורצופים בהברקות אין-סוף, אותם פולט בעיקר גרושו, בקצב של מכונת-ירייה. גבירתו הטור-

האח, האחות

והנאהב

המנדרין (גורדון, תל-אביב, צרפת) — חסידי הרומנים למשרות, האוחזים להעביר את חייהם בהתעמקות בעלילותיהם הצבעוניות והמפוצצות מן האצבע של דמויות תמהוניות מטופשות, ימצאו בסרט זה את המרקחת הקרובה לליבם. מעשייה (לא כליכך מקורית) על סבתא המנהלת מלון-פאר בעזרת נכדתה הבכירה ובעלת הממוסד. בעצם, עסוקה הסבתא יותר בהכנסת רוח-חזונית בבני משפחתה הצעירים יותר, הכוללים שני נכדים נורסיים, אח ואחות החשודים מאוד ביחסים אסורים ביניהם. על כולם ממונה עוזרת הגוערת ומחבקת אותם באהבה רבה.

איך נסחף צוות של שחקנים מוכשרים מאוד למעשייה קלוקלת ושטחית מעין זו, קצת קשה להבין. מדלן רנו, אחת הנגירות הגדולות של התיאטרון הצרפתי, משתטה בדמות הסבתא המנופפת רגליה כלפי מעלה בתנועות שר-בבות ומחייכת ללא הפסק לפרקי זמן של רבע שעה ומעלה. אני ג'ירארדו היא בפעם-המיידוע כמה האשה היבשלה, שהיא בדיוק בגיל המתאים כדי לטעום פירות צעירים יותר מבעלה. פיליפ נוארה, המגלם בעל כוה, נראה אבוד ומדוכא לא רק משום שהתפקיד דורש זאת ממנו, אלא משום שהוא נלכד בתוך הפחד המופקק הזה; ואילו מוראי הז, שהתעלס עם גלנדה ג'קסון ב"יום א' הארוך", מתעלס כאן עם הגברת ג'ירארדו, מה שרק מוכיח כי הוא מתכוון בכל הרצינות לשחק את אדיפוס.

גלגל ההצלה שהוא כורך סביבו, נושא את השם אטאלאנט, שאינו אלא שם אחד הסרטים הקלאסיים של גאון צרפתי בשם ז'אן ויגו, שמת בניעריו.

אסור לשכוח גם את הנושא האקטורי אילי, נושא האשה ושיחורה. בראנדו מס מל בסרט את כל מה שבטי פרידן, קייט מילט וג'רמן גריר שונאות יותר מכל — את הגבר הקר בצל אבר המין שלו, המאמין שזה עיקר ותכלית החיים ואמצעי השיכנוע הטוב ביותר ביחסים עם אשה. אותו "מאציזמו", תורת הגבריות, האיר מרת שכל אשה אינה יותר ממכונה לאורגאזמים וערכו של הגבר נמדד לפי כושרו להביא את המכונה לייעודה. כל זה כמובן שנוא על התנועה לשחרור האשה, וגיבור הנערה על כיסו של "מאציזמו", זוכה לסטירה המצולצלת ביותר כאשר בתיווגו מאוננת ומגיעה לאורגאזם לפניו, וללא כל עזרה מצידו.

אז זהו זה. אם אין כבר על מה לדבר

צ'יקו והארפו מארקס: מטורף

"הוא פונה אל מרגרט דרמונט המיליונרית (שחקנית זו שימשה מטרה לחיצי בדיחותיהם של האחים בסרטים רבים), והיא משיבה לו "איני גבירתך הטובה" על כך, גרושו: "עברך אינו מעניין אותי". בכל פעם שהליצן המשושם נושע לרווחה, מספק הי במאי סם ווד המצאות חזותיות משעשעות לא פחות, כמו אותו תא אונייה המתמלא על גדותיו באנשים, עד אשר כאשר נפתחת הדלת, הם נשפכים החוצה בורם אדירים. אין כל טעם לפרט בכתב את מעללי האחים מארקס. חובה נעימה היא ללכת ולראות אותם.

ג'ירארדו והד: רומן למשרתות

אשר לאח ולאחות (ואן קלוד דופן ומארי הלן בריאה) הם מזורים, הופעתם לא רק משונה, אלא גם חולנית ודוחה, ואין בנוכחותם שום דבר מאותו טירוף משעשע שהיה אופייני לקומדיות המטרופולט של אמריקה בשנות השלושים. בסך-הכל זהו סרט שטחי, מתקתק ולא מעניין ביותר, אבל בשביל קוראי פוטורמינים וסיפורי אהבה בהמשכים, אולי זוהי הדיאטה המומלצת.

לס: הצגת הדמוקרטיה כשיטת מימשל מוצקת כמו גבינה שוויצרית, שהחורים בה גדולים יותר מן הסוכב אותם.

*** קברט (פאר, ארצות-הברית) — מחזמר על רקע עליית הנאצים לשלטון בברלין; מצטיין בעיקר בקטעי הקברט שבו, המשקפים את מצבה הפוליטי של גרמניה טוב יותר מכל עליילה. ג'ואל גריי (המנחה) וליזה מיגלי (כוכבת הקברט) מצוינים.

*** הרפתקאה בפוסידון (תל-אביב, ארצות-הברית) — קבוצת נוסעים מנסה למצוא את דרכה החוצה מתוך אונייה שהתהפכה בלב ים. סרט מתח שטחי אבל מצולם היטב ובהחלט מותח.

*** הצגת הקולנוע האחרון (פריז, ארצות-הברית) — סיפור נוסף טאלגי של עיירה אמריקאית קטנה בתחילת שנות הארבעים, כאשר האנשים היו תמימים וערכיהם מסובכים פחות מאשר היום. משוחק היטב.

תדריך

תל-אביב

*** טאגו אחרון בפאריס (סטודיו, איטליה-צרפת) — המין כמיפלט מהייאוש ואימת המוות ביחסים מנוכרים בין גבר בגיל העמידה לנערה צעירה. בסרט יפה להפליא שכדאי לראותו לא דווקא בגיל הסנסציה המינית שבו. מרי לון בראנדו.

*** ההתנשקות (צפון, צרפת) — הטיפה והתנשקות פוליטית בצרפת. מבורסת בצורה שקופה, על פרשת בן ברקה. הגאמנות ההיסטורית אינה מופתית, אבל המטרה הפוליטית של הסרט מושגת בהח-